

Bibliaóra 2022. december 13-án

– az igemagyarázat összefoglalása –

Ószövetségi igeszakasz: Jónás 4 – Jónás vitája Istennel

1 Ez azonban nagyon rosszul esett Jónásnak, és megharagudott. **2** Így imádkozott az Úrhoz: Ó, Uram! Gondoltam én ezt már akkor, amikor még otthon voltam! Azért akartam először Tarsísba menekülni, mert tudtam, hogy te kegyelmes és irgalmas Isten vagy, türelmed hosszú, szereteted nagy, és visszavonhatod még a veszedelmet. **3** Most azért, Uram, vedd el az életemet, mert jobb nekem meghalnom, mint élnem! **4** Az Úr azonban ezt kérdezte: Igazad van-e, hogy haragszol?! **5** Azután kiment Jónás a városból, letelepedett a várostól keletre, készített ott magának egy kunyhót, és odaült az árnyékába, hogy lássa, mi történik majd a várossal. **6** Az Úristen pedig úgy rendelte, hogy nőjön ott egy bokor; az felfutott Jónás fölé, és árnyékot tartott a feje fölött, hogy megvédje a rosszulléttől. Jónás nagyon örült a bokornak. **7** Isten azonban úgy rendelte, hogy másnap, amint hajnalodni kezdett, megrágja egy féreg a bokrot, és az elszáradjon. **8** Amikor kisütött a nap, Isten úgy rendelte, hogy tikkasztó keleti szél támadjon. Jónás napszúrást kapott, ájuldozott, a halált kívánta magának, és azt mondta: Jobb nekem meghalnom, mint élnem! **9** Akkor Isten ezt kérdezte Jónástól: Igazad van-e, amikor haragszol e miatt a bokor miatt? Ő így felelt: Igazam van! Haragszom mindhalálig! **10** Az Úr ezt mondta: Te szánod ezt a bokrot, amelyért nem fáradtál, és amelyet nem te neveltél, amely egyik éjjel felnőtt, másik éjjelre pedig elpusztult. **11** Én pedig ne szánjam meg Ninivét, a nagy várost, amelyben több mint tizenkétszer tízezer ember van, akik nem tudnak különbséget tenni a jobb és a bal kezük között? És ott az a sok állat is!

Kedves Testvéreim!

Kerülőút, halálos veszedelemből való szabadulás után Jónás elmegy Ninivébe, hogy teljesítse feladatát. Az engedetlen próféta, aki maga is megtapasztalta Isten irgalmát, elmondja a rábízott üzenetet, és ezt követően várja Ninive pusztulását. A mai katasztrófa-turistákra emlékeztető módon rendezkedik be, hogy végigszemlélje, ami a 40 nap után történik. Azonban eközben föl sem fogja a csodát, aminek teljesen értelmetlenül részese: prédikálására Ninive megtér, lakosai kezdve a királytól megalázkodnak, bűnbánatot tartanak, Isten pedig megkegyelmez nekik. Az ítélet elmarad. Jónás azonban még most is az ítéletben reménykedik.

Jónás reakciója a világ „legsikeresebb” ige hirdetésére nem a határtalan öröm, még csak nem is sikerélmény (ami egyébként teljesen alaptalan lenne), hanem a sértődöttség. Ő tűnik fel rossz színben, mert nem teljesedett be, amit mondott, Isten

meghazudtolta őt. És ez sérti a hiúságát. Azon túl kiderül, hogy semmi együttérzés, sajnálat, szánalom sincs benne. Még azok után sem, hogy annyira érdemtelenül megtapasztalta maga is ugyanezt a kegyelmet. Kicsit olyan ez, mint az adós szolga példázatában látjuk: akinek a gazda hatalmas adósságot engedett el, nem tud a társának egy picit tartozást sem elengedni. Könyörtelen.

Jónásnak a jellemét ez a dacos magatartása leplezi le és ad magyarázatot az Úr elől való elfutására is. *„Ez azonban nagyon rosszul esett Jónásnak, és megharagudott”*. Aminek örülni, amiért hálásnak kellene lennie, azért ő haragszik. Méghozzá a könyörülő Istenre! Ezzel az indulattal mondja el imádságát is – perel benne Istennel. Szemrehányást tesz Úrnak és felpanaszolja irgalmát. Megvallja, hogy pont ez volt engedetlenségének az oka. *„Tudtam én azt! Tudtam! Megmondtam!”* – hányszor vagyunk ilyen „bölcsek”, pedig jobb lenne, ha hallgatnánk...

Amit Jónás maga megtapasztalt, annak átélését nem kívánja másoknak. Irgalmatlan lelkületű, inkább meghalni akar, mint ezzel a „sérelemmel” élni... Micsoda lelki sötétség! És arcátlanság Istennel szemben, teljes tudatlanság az Ő szeretetével kapcsolatban. Hogy eredményes volt a missziója, abban Jónásnak semmi érdeme nincs (sőt!), itt látjuk nagyon szépen, hogy az igehirdetés „eredménye” nem az igehirdetőtől függ. Viszont nagyon szomorú, ha valaki az ígét mentő szeretet nélkül mondja, hiszen akkor csak magát szereti.

„Most azért, Uram, vedd el az életemet, mert jobb nekem meghalnom, mint élnem!” (1Kir 19,4) Illés száját is elhagyta egyszer egy ilyen imádság, de azt nem Isten iránti haragból és dacból, hanem fáradtságból és elkeseredésből mondta, teljesen kimerülve. Jónás viszont Isten iránti haraggal „imádkozik”. Azzal a sértett meggyőződéssel, hogy ez a harag jogos.

Ez leplezi le Jónás hozzáállását a saját életéhez is. Igazolja egyúttal, hogy az első fejezetben a „dobjatok a tengerbe” – nem önfeláldozás volt a részéről, nem a hajósok élete megmentését akarta elérni, hanem valóban további menekülés Isten elől – a halálba...

Az Úr még mindig nagyon türelmes Jónáshoz, akinek fel kell ismernie, be kell látnia, hogy nincs igaza. De még ennél is többről van szó: nincs *joga* haragudni. Hiába gondolja, hiába hangoztatja, hogy jogos a haragja. Ezért Isten úgy rendezi, hogy nőjön egy bokor, amely árnyékot tart rá, miközben a város pusztulását várja a tűző napon. Amikor a fejére tűz a nap, tud Jónás egy indás növény árnyékának is örülni, majd pedig egy bokrot is sajnálni – pedig mi ehhez képes 12 ezer ember megtérése, ami őt hidegen hagyta. De azt is Isten rendezi, hogy egy féreg megszúrja a bokrot és az elszáradjon. Amikor Jónás ájuldozik a napszúrástól, akkor *is jogosnak érzi a haragot a bokor miatt*. Egy bokor értékesebb a szemében, mint 12 ezer ember

élete!? Milyen beteg gondolkodás ez? Önző! Ilyen eltorzult képet alkot magának a világról, Isten irgalmáról is az, aki csak magára tekint!

A történet befejezetlen, nem mondja el a folytatást, nem tudjuk meg, mi lett ezt követően Jónással. Illetve egy kérdéssel zárul a könyv. Ez annál inkább jelzi, hogy mondanivalója van az igeolvasó számára, hogy nekünk is el kell gondolkodnunk azon, milyen értéke is van a szemünkben az életnek, mások életének és megmentésének, Isten könyörülő irgalmának. Tudunk-e örülni a másik életében Isten kegyelmének? Milyen nagy öröm van a mennyben egy bűnös ember megtérésén! Arról igazán csak a megtért tékozló fiak tudnak beszélni. Mennyire veszünk részt ilyen örvendezésben, ha Isten megengedi, hogy megmentő szeretetét láthatjuk mások életében munkálkodni?

Újszövetségi igeszakasz: Lk 6,37-42 – A képmutató ítélkezés

[37](#) Ne ítéljete, és nem ítéltettek. Ne kárhoztassatok, és nem lesz kárhoztatásotok. Bocsássatok meg, és nektek is megbocsáttatik. [38](#) Adjatok, és adatik nektek: jó, megnyomott, megrázott, megtetézett mértékkel adnak öletekbe. Mert amilyen mértékkel ti mértek, olyan mértékkel mérnek viszonzásul nektek. [39](#) Példázatot is mondott nekik: Vajon vezethet-e vak világtalant? Nem esnek-e mindketten verembe? [40](#) A tanítvány nem feljebb való mesterénél; de aki teljesen felkészült, az mind olyan lesz, mint a mestere. [41](#) Miért nézed a szálkát a testvéred szemében, a saját szemedben pedig még a gerendát sem veszed észre? [42](#) Hogyan mondhatod testvérednek: Testvérem, hadd vegyem ki szemedből a szálkát! – mikor a saját szemedben nem látod a gerendát? Képmutató, előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, és akkor jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd a szálkát testvéred szeméből.

Kedves Testvéreim!

Jézus Hegyi beszédként ismert tanításának a lukácsi változatából van a mai igeszakaszunk. Nagyon gyakorlati emberi kapcsolatokat taglal, amiben a tanítványoktól más magatartást vár, mint az általában lenni szokott. Így van szó az ítélkezésről, ami természetesen a mi magatartásunkban elmarasztalással, nem pedig felmentéssel jár. Az Úr óv az ítélkezés bűnétől, és kilátásba helyezi annak logikus következményét. Aki mást elítél, maga is ítélet alá esik. Ugyanis ez Isten felségjoga, minket nem ítélkezéssel bízott meg, hanem hogy szeressünk, megbocsássunk, nyitottak legyünk a jót tenni a másikkal.

Szavaiból nyilvánvaló, hogy az ember azt kap vissza, amit adott – vagy abban lesz hiánya, amit megvont a másiktól. Nagyvonalúságra, a *szívből jót tenni* szabadságára utal. Ennél sokkal több az, amit Ő megtett értünk – és amivel példát is

adott nekünk. Eközben Ő megüresítette önmagát. Övéinek pedig azt ígéri, hogy ha ezen az úton járnak, maguk is gazdagodni fognak. Sok hiányunknak vajon nem szűkmarkúságunk-e az oka? Hiszen „*Tudjuk pedig, hogy aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat*”. (2Kor 9,6) Így karácsony előtt különösen is érdemes ezen elgondolkodni...

Jézus példázatot is alkalmaz: Amikor vak vezet világtalant, amikor a tanítvány több akar lenni a mesterénél, amikor az ítélkező a másikban meglátja azt a hibát, ami benne hatványozottan megvan. Valahogy ilyen következményei vannak az ítélkezésnek is. Összefügg ez a vezetés felelősségével is.

A szálka-gerenda hasonlat közülük a legszembetűnőbb. Hiszen alapos túlzás még szálkáról is beszélni a szemben. Olykor egy alig látható porszem is mennyi problémát okoz. A gerenda pedig méreténél fogva sem jöhet számításba. De a példázat jól érzékelteti, hogy mennyire nem vagyunk kompetensek mások életbe avatkozni, másokat (rendre) utasítgatni – és mekkora baklövés ilyen dolgokat elkövetni, beláthatatlan károkkal.

Viszont a vezetés felelősségét és az egymás iránti felelősséget nem tagadja Jézus. Nem mindegy, ki vállalkozik vezetésre, mert aki vak, akinek nincs világossága, lelki látása, az nem lehet jó vezető. Micsoda károkat tud okozni a másik életében is! Ez a továbbiakban különösen a szálka-gerenda példázatban van jelen. Testvérek kapcsolatáról van itt szó, akik hitben mégiscsak összetartoznak. Mégis úgy van, hogy „*Hogyan mondhatod testvérednek: Testvérem, hadd vegyem ki szemedből a szálkát! – mikor a saját szemedben nem látod a gerendát?*” Itt nemcsak arról van szó, hogy szóvá teszi valaki a szálkát, hanem hogy is akarja venni, az illetőt helyre is akarja tenni, beletolakodni az életébe és rendezkedni benne. Nagyon kártékony dolog ez, főleg olyannak a részéről, aki maga sincs rendben: Akinek tényleg először a saját portája előtt kellene sepregetnie... de mivel, elvakult, nem látja...

Nagyon fontos azonban meglátnunk, hogy az Úr Jézus nem ezzel fejezi be a beszédet. Hanem így folytatja: „*Képmutató, előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, és akkor jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd a szálkát testvéred szeméből*”. Vagyis nem arról van szó, hogy nem lehet szólni, ha a másikinál tényleg veszélyt látunk. Hanem van egy sorrend: rendben kell lennem ahhoz, hogy jól lássak a másik életével kapcsolatban is. És ne sebezzek, kárt ne okozzak, mert ha *képmutató* módon közeledek hozzá, annak csak ez lehet az eredménye. A jézusi módon viszonyulni egymáshoz, így inteni, figyelmeztetni egymást hitben még testvérek között sem természetes. Olykor a jó szándék ellenére sincs jó kimenetele. Ezért is annál inkább kell először rendbe tenni dolgainkat az Úrral, kell először rendben lenni, hogy a másik mellé azzal a gondoskodó szeretettel álljunk, amiben nincs ítélkezés, csak féltés.

